

barheter. Ovisst är, huruvida i runinskriften på Sigtuna-dosan *Diarfr fikk af sæmskum manni skalar þessar* åsyftas en man från Samland i Preussen eller från Semgallen (von Friesen i *Fornvännen* 1912, s. 10 f.).

199. Ullunda, Ytterselö sn, Selebo hd.

Pl. 99.

Litteratur: Hj. Lindroth, Berättelse till Riksantikvarien om undersökning av ristningen ²³/₇ 1907 (i ATA).

Avbildningar: Teckning av Lindroth 1907; fotografi av Brate 1919 (båda i ATA).

Ristningen är anbragt på västra sidan av ett stort rullstensblock, som ligger omkring 300 m. NNV om Ullunda by, i sydvästra kanten av en hage på sluttningen av det s. k. Skalleberget. Man finner den lätt, om man följer vägen från Ullunda till Utåker; det ristade blocket ligger omkring 20 m. Ö om denna väg, straxt innanför hagen. Blocket har, säkerligen för lång tid sedan, spruckit i tu snett på tvären och vänstra delen därefter glidit ned till marken. Ristningsytan befinner sig i ett sönderfallande tillstånd, stenen innehåller skiffer och spjälkar därför lätt av. Nedtill på h. sidan har sålunda ett stort stycke fallit bort och förkommit. Därovanför hade en större flisa med inskriften [u]a·stin·pina·[a] lossnat efter Brates besök 1919 och låg 1930 på marken nedanför. Det förvaras numera i Ytterselö kyrka. Andra stycken hota att falla bort; det låter ihåligt, då man knackar på stenytan.

Ristningen har av ortsbefolkningen varit känd sedan 1905 och undersöktes första gången sommaren 1907 av prof. Hj. Lindroth.

Ristningen börjar på v. stycket 90 cm. från marken. Höjd 1,28 m., bredd 1,10 m.

Inskrift:

... **stain** ... [4, möjligen 5 runor] **str·pair·litu·hakua·stin·pina·a** ...

-*stain* *þæix letu haggva stæin þenna at* ...

»-sten de läto hugga denna sten efter ...»

Troligen har före predikatet **litu hakua** stått tre personnamn, varav det första är helt borta, det andra har slutat på -*stæin* och det tredje sannolikt på -*fastr* med en kort förled: *Arfastr* l. dyl.

200. Åsa, Ytterselö sn, Selebo hd.

Pl. 99—101. Pl. 6: B 721, Pl. 7: B 733.

Litteratur: B 721, 733, L 936. J. Bureus, hs F a 6:1 n:r 179 (s. 82 och Sudromannia n:r 11), F a 5 (s. 221); Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Mon. Sud.; J. Ekström, Brev till E. M. Fant 1800 (i hs S 113, Uppsala Univ.-Bibl.); J. P. Tollstorp, Beskrifning om Södermanland (1837—38) 2, s. 25; O. Hermelin, Selebo härads fornlämningar 1, s. 297, 374—383; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 56.

Äldre avbildningar: Ransakningarna (enkel teckning); P. Törnevall (B 733); J. Peringskiöld (B 721); Ekström (1795) a. a.; Tollstorp a. a. (pl. 5); A. Wætter (i hs R 552, Uppsala Univ.-Bibl.); Hermelin a. a.; Brate (ATA).

Runstenen står ett stycke S om Åsa, vid östra sidan av vägen Stallarholmen—Fröberga—Tynnelsö, på grusåsen, som här når sin största höjd. I närheten befinner sig en stor skeppsformig stensättning (»domaresäte»), bildad av 18, ursprungligen 24, mer än meterhöga resta stenar. På åsen runt omkring ligger ett betydande gravfält, som sträcker sig o. 250 m. söderut, med högar och stensättningar. Tillsammans bilda dessa fornlämningar vid Åsa en av de rikaste och